

PATVIRTINTA
Vilniaus Simono Daukanto progimnazijos
direktoriaus 2016 m. spalio 19 d.
įsakymu Nr. V1-471

VILNIAUS SIMONO DAUKANTO PROGIMNAZIJA

„MOKYKLOS DARBUOTOJŲ VEIKSMŲ, ĮTARUS MOKINIŲ VARTOJUS ALKOHOLĮ, TABAKĄ IR (AR) KITAS PSICHIKĄ VEIKIANČIAS MEDŽIAGAS“ TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROJI DALIS

1. Sveikatos priežiūrą bendrojo ugdymo mokyklose reglamentuoja teisės aktai:

1.1. Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašas (patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035/ISAK-2680 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. liepos 21 d. įsakymo Nr. V-966/V-672 redakcija, paskelbta TAR 2016-07-22, i. k. 2016-20912);

1.2. LR Sveikatos apsaugos ministro 2007 m. rugpjūčio 1 d. įsakymas Nr. V-630 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros specialisto, vykdančio sveikatos priežiūrą mokykloje, kvalifikacinių reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 88-3492, Žin., 2009, Nr. 89-3816, Žin., 2011, Nr. 29-1371);

1.3. LR Sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymas Nr. V-773 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 21:2011 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 103-4858).

2. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas (toliau –VSPS) teikia ir (ar) koordinuoja pirmosios pagalbos teikimą Vilniaus Simono Daukanto progimnazijoje (toliau – Progimnazija). VSPS neturi teisės atlikti asmens sveikatos priežiūrai priskirtų licencijuotų paslaugų (duoti vaistus, daryti injekcijas).

3. Progimnazijos darbuotojai gali dirbti tik pasitikrinę sveikatą ir įgiję žinių higienos, o pedagoginiai darbuotojai ir pirmosios pagalbos teikimo klausimais bei turėti sveikatos žinių atestavimo pažymėjimus.

4. Narkotinės ir psichotropinės medžiagos (toliau – narkotikai) – tai gamtinės ar sintetinės medžiagos, kurios piktnaudžiaujantiems žmonėms dėl savo kenksmingo poveikio sukelia sunkų sveikatos sutrikimą, pasireiškiantį psichine ir fizine priklausomybe.

II. MOKYKLOS DARBUOTOJŲ VEIKSMAI, ĮTARUS MOKINIŲ VARTOJUS ALKOHOLĮ, TABAKĄ IR (AR) KITAS PSICHIKĄ VEIKIANČIAS MEDŽIAGAS

5. Mokyklos darbuotojai, įtarę, kad progimnazijos teritorijoje mokinys vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, nedelsdami informuoja apie tai mokyklos vadovą ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistą, vykdančią sveikatos priežiūrą mokykloje.

6. Mokyklos vadovas ar visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, esant šio Aprašo 5 punkte nurodytoms aplinkybėms:

6.1. nedelsiant informuoja vaiko atstovus pagal įstatymą apie įtarimą, kad jis vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, yra apsvaigęs nuo šių medžiagų ir kad jam reikėtų atlikti medicininę apžiūrą;

6.2. informuoja vaiką, vaiko atstovus pagal įstatymą apie asmens sveikatos priežiūros įstaigas, teikiančias sveikatos priežiūros paslaugas;

6.3. informuoja vaiką, vaiko atstovus pagal įstatymą apie institucijas, įstaigas, organizacijas, teikiančias psichologinę, socialinę, teisinę ar kitą pagalbą.

7. Mokyklos darbuotojai, įtarę, kad jų mokyklą lankantis vaikas mokyklos teritorijoje yra apsinuodijęs narkotinėmis, psichotropinėmis, kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis ir jo sveikatai ar gyvybei gresia pavojus:

7.1. suteikia vaikui pirmąją pagalbą;

7.2. kai reikia skubios medicinos pagalbos, kviečia greitąją medicinos pagalbą;

7.3. nedelsdami informuoja apie tai mokyklos vadovą ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistą, vykdančią sveikatos priežiūrą mokykloje.

8. Mokyklos vadovas ar sveikatos priežiūros specialistas apie įtarimą, kad vaikas yra apsinuodijęs narkotinėmis, psichotropinėmis, kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis ir jo sveikatai ir gyvybei gresia pavojus, skubiai informuoja apie tai vaiko atstovus pagal įstatymą.

III. PIRMOJI PAGALBA APSINUODIJUSIAM PSICHOAKTYVIOSIOMIS MEDŽIAGOMIS

9. Visais atvejais būtina iš karto kviešti greitąją medicinos pagalbą: bendrasis pagalbos telefonas tel. 112, greitosios medicinos pagalbos telefonas visuose tinkluose 033. Būtina, kad bent vienas žmogus visada liktų prie asmens, kuriam reikia pagalbos iki tol, kol atvyks greitoji pagalba ir reikalui esant, suteiktų pirmąją pagalbą.

10. Jei žmogus mieguistas arba ne visai sąmoningas (tokią būseną gali sukelti opioidai, raminamieji vaistai)

- nepalikite žmogaus vieno: paguldykite, nuraminkite ir paverskite ant šono, kad užspringęs neuždustų; budėkite šalia;

- stebėkite, kaip kvėpuoja, prireikus darykite dirbtinį kvėpavimą
- laikykite šiltai, bet ne karštai;
- neduokite gerti kavos;
- neleiskite užmigti, tačiau nepurtykite;
- mėginkite kalbėtis.

11. Jei žmogus panikuoja (tokią būseną gali sukelti amfetaminai, kanapės, ekstazi, LSD arba „magiškieji grybai“):

- nuraminkite jį, paaiškindami, kad savijauta netrukus pagerės, ir patys stenkitės išlikti ramūs;
- galite nuvesti jį į užtemdytą patalpą, toliau nuo ryškių šviesų ir garsios muzikos, tačiau neguldykite į lovą, geriau ramiai kartu pavaikščiokite;
- jei kvėpavimas labai nelygus ir neramus, padėkite kvėpuodami kartu su žmogumi giliai ir lėtai;
- neduokite gerti kavos.

12. Jei įvyko perkaitimas ir dehidracija (ekstazi ir amfetaminas žymiai padidina organizmo temperatūrą, nes žmogus, šokantis karštoje erdvėje be reguliarių atsivėsimo pertraukėlių, gali perkaisti; pirmieji tokie yra įspėjamieji ženklai: spazmai, mėšlungis, galvos skausmas arba staigus nuovargis):

- nuveskite žmogų į kuo vėsesnę patalpą, geriausiai į gryną orą;
- nurenkite nereikalingus viršutinius drabužius;
- duokite gerti vandens;
- jei simptomai nepraeina, nepalikdami žmogaus vieno, paprašykite iškviešti greitąją pagalbą.

13. Jei žmogus nualpo (tokią būseną gali sukelti heroinas, raminamieji vaistai, alkoholis, klizai, taip pat tokią būseną gali sukelti ekstazi vartojimas, pasireiškiantis organizmo dehidracija):

- paguldykite žmogų į gaivinimo poziciją (tačiau niekada neguldykite jo į gaivinimo poziciją, jei manote, kad jį gali būti ištikusi galvos arba kaklo trauma);
- patikrinkite kvėpavimą, jei reikės atlikite dirbtinį kvėpavimą;
- kuo greičiau iškvieskite greitąją pagalbą;
- laikykite žmogų šiltai, tačiau ne karštai;
- jei kartais nuo karto žmogus atgauna sąmonę, nemėginkite duoti skysčių, nes gali užspringti.

14. Gaivinimo pozicija

- paguldykite žmogų ant nugaros, galvą pasukę šonu į save;
- sulenkite ranką ir koją šone į save;
- ištiesinkite kitą ranką ir koją;
- būtinai likite su žmogumi, ir paprašykite kieno nors kito iškviešti greitąją pagalbą;

15. Jei sustojo kvėpavimas:

- paprašykite iškviešti greitąją pagalbą;
- darykite dirbtinį kvėpavimą tol, kol atsiras pulsas arba atvyks greitoji pagalba.

16. Dirbtinis kvėpavimas

- greitai patikrinkite burną, kad nebūtų joje nieko, nuo ko žmogus galėtų uždusti;
- paguldykite ant nugaros;
- atloškite galvą atgal ir pakelkite smakrą, kad žmogus galėtų kvėpuoti;
- užspauskite nosies šnerves pirštais;
- giliai įkvėpkite ir pridėkite savo burną prie gaivinamo žmogaus burnos;
- pūskite į burną tol, kol išsiplės krūtinė;
- pakartokite dar kartą;
- patikrinkite pulsą;
- jei nejaučiate pulso, pradėkite širdies masažą;
- sudėję abi rankas krūtinės ląstos viduryje, vieną kartą tvirtai paspauskite žemyn ir 30

kartų švelniau (dažnis apie 100 kartų per minutę)

- kartokite burna į burną gaivinimą (2 įkvėpimai) ir tada vėl pradėkite širdies masažą (30 paspaudimų); kartoti iki tol, kol atsiras pulsas ir kvėpavimas arba kol atvyks greitoji pagalba.